

Załącznik
Do umowy na wykonanie badań w ramach AZP

KRAJOWY OŚRODEK BADAŃ I DOKUMENTACJI ZABYTKÓW

ARCHEOLOGICZNE ZDJĘCIE POLSKI

Instrukcja opracowania

**Karty Ewidencyjnej
Nieruchomego Zabytku Archeologicznego
– stanowiska archeologicznego.**

1. Uwagi wstępne.

Niniejsza *'Instrukcja...'* jest adresowana do wykonawców badań w ramach AZP z założeniem, że znane są im ogólne zasady prowadzenia tych badań i opracowania ich wyników (patrz: *Instrukcja ewidencji stanowisk archeologicznych metodą badań powierzchniowych (Archeologiczne Zdjęcie Polski)*, oprac. M. Konopka, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1984¹). Konieczność wydania nowej *'Instrukcji...'*² jest przede wszystkim konsekwencją wprowadzenia szeregu zmian do zawartości i – w konsekwencji – formy Karty Ewidencji Stanowiska Archeologicznego (wzór w załączeniu). Z drugiej strony, ma na celu sprecyzowanie wymagań w zakresie opracowania kart i danie podstaw formalnych do ich rygorystycznego egzekwowania (stąd forma jako załącznika do umowy).

Zmiany jakie zostały wprowadzone do zawartości Karty polegają na wyeliminowaniu elementów, które w wyniku analizy dotychczasowych doświadczeń z badań AZP zostały uznane za szczególnie kontrowersyjne³. Były to informacje dotyczące: (1) stopnia i kierunku ekspozycji stoku, na którym jest położone stanowisko, (2) kamienistości gleby (dokonano jednocześnie modyfikacji określeń rodzaju gleby; patrz – 'utwór geologiczny'), (3) wniosków konserwatorskich (eliminacja ocen 'wartości poznawczej' stanowiska) oraz (4) zagrożeń (zamiast listy zagrożeń jest pole do ich opisu).

Dalsza część *'Instrukcji...'* zawiera uwagi bezpośrednio dotyczące sposobu wypełniania Kart Ewidencji. Dla ułatwienia załączony jest wzór Karty zawierający numerację pól, o których mowa.

Integralną częścią dokumentacji badań AZP opisaną w końcowej części *'Instrukcji...'* jest: (1) *Sprawozdanie z badań AZP...* oraz (2) *Spis stanowisk...*

2. Ustalenia ogólne.

1. Kartę ewidencyjną nieruchomego zabytku archeologicznego (dalej: **Kartę Ewidencyjną Stanowiska Archeologicznego**), zakłada się **dla każdego znanego** stanowiska archeologicznego w Polsce (istniejącego lub już nieistniejącego⁴, zlokalizowanego lub bez lokalizacji).

2. Założenie karty ewidencyjnej dla stanowiska archeologicznego jest jednoznaczne z jego **włączeniem do ewidencji zabytków archeologicznych**.

---

¹ Będąca aktualizacją wcześniejszej *Instrukcji wypełniania Karty Ewidencji Stanowiska Archeologicznego*, opr. M. Konopka, Ośrodek Dokumentacji Zabytków, Warszawa 1979.

² W przygotowaniu jest kompletna instrukcja dotycząca badań AZP, mająca na celu uaktualnienie procedur zarówno z punktu widzenia zaistniałych zmian prawnych i administracyjnych, jak i nagromadzonych w ciągu ostatniego ćwierćwiecza badań AZP doświadczeń oraz potrzeb dalszych prac badawczych i konserwatorskich.

³ Załączony formularz Karty, jest efektem dyskusji na ten temat przeprowadzonych na kilku posiedzeniach Rady Naukowej OODA wiosną 2004 r.

⁴ Tj. stanowiska całkowicie zniszczonego lub wyeksplorowanego.

3. Założona karta ewidencyjna stanowiska archeologicznego będzie następnie **permanentnie, na bieżąco aktualizowana, uzupełniana i weryfikowana** – w miarę uzyskiwania nowych informacji o stanowisku archeologicznych.

4. Karta ewidencyjna stanowiska archeologicznego **zawiera** zestawienie danych, usystematyzowanych w 17 działach zgodnie z załączonym wzorem karty.

5. Założenie karty ewidencyjnej powinno uwzględnić wypełnienie **wszystkich działów oraz pól** karty (z wyjątkiem tych pól, których wypełnienie zostało logicznie wykluczone przez wypełnienie innych pól), a przypadki niewypełnienia muszą zostać uzasadnione przez wpis: "*nieaktualne*" lub "*nieokreślone*".

6. **Wypełnianie** kart dokonuje się przez:

1. wpisywanie danych tekstowych lub liczbowych;
2. wybór odpowiednich wartości przewidzianych i zaprogramowanych w danym polu:
  - wpisywanie znaku „X” – dla potwierdzenia ww. wartości;
  - wpisywanie znaku „-” – dla zaprzeczenia ww. wartości;
  - wpisywanie znaku „?” – dla stwierdzenia niepewności lub niewiedzy;
3. wrysowanie lokalizacji i zasięgu stanowiska archeologicznego na załączony wycinek mapy topograficznej;
4. dołączenie fotografii stanowiska;
5. dołączenie rysunków lub fotografii materiałów ruchomych.

7. Karta ewidencyjna stanowiska archeologicznego opracowywana jest **jednocześnie w dwóch wersjach: tradycyjnej i elektronicznej**.

8. **Wersja tradycyjna** karty ewidencyjnej stanowiska archeologicznego opracowywana jest w oparciu o *formularz nr 1K (Karta Ewidencyjna Stanowiska Archeologicznego)* [Załącznik nr 1]⁵.

9. **Wersja elektroniczna** karty ewidencyjnej stanowiska archeologicznego opracowywana jest w oparciu o *program e_archeo*.⁶

10. Do wypełniania rubryk wersji tradycyjnej karty stosuje się **czcionkę Times New Roman**, rozmiaru 12, w stylu *pogrubionym*.

3. Karta Ewidencji Stanowiska Archeologicznego

Dział 0.

Określenie stanu ewidencji, określenie stanu aktualnego istnienia stanowiska archeologicznego oraz określenie charakteru działań, dzięki którym uzyskano informacje o stanowisku archeologicznym.

---

⁵ Wzór do pobrania w witrynie OODA - www.archeointernet.pl

⁶ Dostęp do bazy e_ARCHEO poprzez witrynę OODA – www.archeointernet.pl

Pola nr: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7: znakiem *X* wskazać można jedno lub więcej pól.
Zastosowano następujące oznaczenia:

A – *odkrycia wcześniejsze/dane archiwalne* - stwierdzenie lub wykluczenie faktu **wcześniejszych**, niż prace ewidencyjno-badawcze, **odkryć i działań** przeprowadzonych na stanowisku archeologicznym oraz stwierdzenie istnienia lub braku źródeł **archiwalnych**, odnoszących się do stanowiska archeologicznego;

T – *terenowe prace ewidencyjno-badawcze* - stwierdzenie lub wykluczenie faktu przeprowadzenia **terenowych prac ewidencyjno-badawczych** w ramach *ewidencji zabytków archeologicznych (AZP)* – mających na celu weryfikację terenową stanowiska archeologicznego odkrytego wcześniej (znanego ze źródeł archiwalnych) lub odkrycie wcześniej nieznanego stanowiska archeologicznego;

X – brak wiedzy na temat stanu aktualnego istnienia stanowiska archeologicznego, będący wynikiem niemożności dokonania weryfikacji terenowej stanowiska archeologicznego;

N – całkowite zniszczenie lub wyeksplorowanie stanowiska archeologicznego (stanowisko nieistniejące);

W – badania wykopaliskowe;

P – badania powierzchniowe;

L – odkrycia przypadkowe.

Dział 1.

Dane lokalizacyjne (pola nr 8-20)

pole nr 8: nazwa miejscowości – nazwa części miejscowości – w określonych przypadkach; zamiast nazwy miejscowości oraz nazwy części miejscowości podaje się określenia wynikające z **innych systemów terytorialnych** – dla miejsc leżących w obrębie:

- Administracji Lasów Państwowych;
- terenów wojskowych;
- wód śródlądowych;
- morskiej strefy przybrzeżnej.

pole nr 9: numer stanowiska w obrębie miejscowości jest numerem kolejnego odkrycia archeologicznego w obrębie danej miejscowości⁷;

pole nr 10: nazwa gminy;

pole nr 11: nazwa powiatu – określana w przymiotniku;

pole nr 12: nazwa województwa;

pole nr 13: numer terenowej jednostki krajowej ewidencji zabytków archeologicznych (tj. numer *obszaru AZP*) – zawierający jedno-, dwu- lub trzycyfrowy numer *pasa* oraz – po myślniku (bez odstępów) – dwucyfrowy numer *szupa* układu współrzędnych *AZP* (numery wyrażone cyframi arabskimi);

---

⁷ Stanowiska archeologiczne najwcześniej odkryte w obrębie danej miejscowości uzyskują pierwsze numery, zaś odkryte najpóźniej – numery ostatnie. W przypadku działań ewidencyjnych o charakterze uzupełniającym lub weryfikacyjnym, należy ściśle przestrzegać kontynuacji jednolitej numeracji stanowisk w obrębie tej samej miejscowości.

pole nr 14: numer stanowiska w obrębie obszaru AZP – jedno-, dwu- lub trzycyfrowy (wyrażony cyframi arabskimi), będący numerem kolejnego odkrycia archeologicznego w obrębie obszaru AZP⁸.

pole nr 15 i 16: współrzędne geograficzne – uzyskiwane przez użycie w terenie systemu nawigacji satelitarnej GPS lub przez przeliczenie współrzędnych kartograficznych – obejmują: określenie **długości (pole 15) i szerokości (pole 16) geograficznej** – wyrażonej 6 lub 7 cyframi, zawierającymi: stopień (2 cyfry), minutę (2 cyfry), sekundę (2 lub 3 cyfry);

pole nr 17: nazwa lokalna miejsca lub nazwa własna zabytku;

- nazwa dawna;

- nazwa ulicy i numer posesji podawane są obligatoryjnie dla stanowisk archeologicznych w miastach.

pole nr 18: numer działki geodezyjnej (w tym: nazwa obrębu geodezyjnego);

pole nr 19: numer katastru nieruchomości lub numer *Ewidencji Gruntów i Budynków*, do czasu przekształcenia jej w kataster nieruchomości – **identyfikator Ewidencji Gruntów i Budynków**;

- numer księgi wieczystej.

pole nr 20: określenie formy własności i dane właściciela terenu, zawierające: imię, nazwisko i adres osoby fizycznej lub nazwę i siedzibę z adresem osoby prawnej, będącej właścicielem zabytku, bądź użytkownikiem wieczystym gruntu, a w przypadku współwłasności dane wszystkich współwłaścicieli;

- **dane użytkownika terenu lub posiadacza zabytku**, zawierające: imię, nazwisko i adres osoby fizycznej lub nazwę i siedzibę z adresem osoby prawnej, będącej użytkownikiem zabytku, a w przypadku współużytkowania – dane wszystkich współużytkowników.

Dział 2

Określenie położenia fizycznogeograficznego (pola nr 21 - 55).

pole nr 21: położenie w obrębie **jednostki fizycznogeograficznej** rejestruje przynależność stanowiska archeologicznego do mezoregionu fizycznogeograficznego – według systematyki J. Kondrackiego⁹.

Pola nr 22 – 55: wskazanie pól następuje drogą wyboru odpowiednich pojęć spośród wskazanych w poszczególnych polach.

---

⁸ Stanowiska archeologiczne najwcześniej odkryte w obrębie jednego obszaru AZP, uzyskują pierwsze numery, zaś odkryte najpóźniej – numery ostatnie. W przypadku działań ewidencyjnych o charakterze uzupełniającym lub weryfikacyjnym, należy ściśle przestrzegać kontynuacji jednolitej numeracji stanowisk w obrębie tego samego obszaru AZP.

⁹ J. Kondracki, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2000.

Dział 3

Określenie warunków geologicznych (pola nr 56 - 59).

Charakterystyka rodzaju powierzchniowego utworu geologicznego miejsca, w którym znajduje się stanowisko archeologiczne ma na celu dostarczenie danych istotnych do analizy warunków wykrywalności stanowiska archeologicznego.

Dział 4

Określenie dostępności terenu (pola nr 60 - 73).

Charakterystyka **dostępności terenu** dla prac ewidencyjno-badawczych na stanowisku archeologicznym, ma na celu wsparcie analizy warunków umożliwiających lub utrudniających ewidencjonowanie (obserwację i badanie) stanowiska archeologicznego.

Pole 73: opis **ograniczeń** administracyjnych lub własnościowych, warunkujących możliwość przeprowadzenia prac ewidencyjno-badawczych.

Dział 5.

Klasyfikacja funkcjonalno-kulturowo-chronologiczna (pola nr 74 - 78).

pole 74: numeracja (cyframi arabskimi) odrębnych pod względem kulturowym (chronologicznym) faz zasiedlenia stanowiska;

pole 75: określenie **funkcji** danej fazy zasiedlenia stanowiska. Wpisywane jest w oparciu o odpowiedni *słownik programu e_archeo* (słownik w załączeniu);

pole 76: określenie **przynależności kulturowej (chronologicznej)** danej fazy zasiedlenia stanowiska. Wpisywane są pełne nazwy kultur i jednostek podziału chronologicznego;

pole 77: **określenie lub uściślenie chronologii** danej fazy zasiedlenia stanowiska wskazanej w polu 76;

pole 78: Opis **zabytków ruchomych (materiałów), obiektów, warstw i form terenowych** z danej fazy zasiedlenia stanowiska.

Dział 6.

Opis obszaru stanowiska archeologicznego (pola nr 79 - 94).

Dział ten służy bezpośredniemu opisowi warunków obserwacji na stanowisku oraz ogólnej charakterystyce występowania zarejestrowanych reliktyw archeologicznych.

Dział 7. Charakterystyka zagrożeń (pola nr 95).

Charakterystyka zagrożeń dla stanowiska archeologicznego, opisywana w tym dziale przedstawia skalę, typ oraz kategorie zagrożeń wpływających niszcząco na stanowisko archeologiczne.

Dział 8. Wnioski konserwatorskie (pola nr 96 – 98).

W dziale tym autor karty ewidencyjnej sugeruje dalsze postępowanie na stanowisku, które uważa za stosowne w związku ze stanem zachowania i zagrożeń dla stanowiska. Wybór w każdym przypadku może oznaczać także brak dalszych działań (znak „-„) lub wątpliwości (znak „?“).

Dział 9. Zakres aktualnej ochrony (pola nr 99 – 102).

Zakres aktualnej ochrony stanowiska archeologicznego, rejestrowany w tym dziale określa stan i formy aktualnie obowiązującej ochrony stanowiska archeologicznego¹⁰.

---

¹⁰ Formami ochrony zabytków są według art. 7 *Ustawy o ochronie zabytków...*:

1. wpis do rejestru zabytków;
2. uznanie za pomnik historii;
3. utworzenie parku kulturowego;
4. ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Dział 10.

Dane nt. opracowania karty ewidencyjnej (pola nr 103 – 106).

pole nr 103: data opracowania karty (tj. data odkrycia lub weryfikacji stanowiska archeologicznego) lub (jeśli tych prac jeszcze nie przeprowadzono) data wprowadzenia na kartę informacji o stanowisku archeologicznym, uzyskanych w trakcie kwerend źródłowych;

pole nr 104: tytuł naukowy, imię i nazwisko **autora** oraz nazwę instytucji, którą autor reprezentował prowadząc działania ewidencyjno-badawcze;

pole nr 105: tytuły naukowe, imiona i nazwisko **konsultantów** w zakresie oznaczeń klasyfikacji funkcjonalno-kulturowo-chronologicznej stanowiska.

pole nr 106: tytuł naukowy, imię i nazwisko **głównego konsultanta** – sprawdzającego poziom merytoryczny wykonania karty ewidencyjnej stanowiska.

Dział 11.

Opis weryfikacji konserwatorskich (pola nr 107 – 110).

Opis weryfikacji konserwatorskich zawiera:

pole nr 107: potwierdzenie przez **wojewódzkiego konserwatora zabytków** lub przez upoważnionego przez niego kierownika delegatury WUOZ – włączenia karty ewidencyjnej i stanowiska archeologicznego do wojewódzkiej ewidencji zabytków archeologicznych;

pole nr 108: potwierdzenie przez **dyrektora Ośrodka Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego** lub przez upoważnionego przez niego pełnomocnika – włączenia karty ewidencyjnej i stanowiska archeologicznego do krajowej ewidencji zabytków archeologicznych;

pole nr 109: datę przeprowadzenia ostatniej **weryfikacji** terenowej (monitorowania) stanowiska archeologicznego;

pole nr 110: tytuł naukowy, imię i nazwisko **autora ostatniej weryfikacji** terenowej (monitorowania) stanowiska archeologicznego oraz nazwę instytucji, którą autor reprezentował prowadząc działania weryfikacyjne (monitorujące).

Dział 12.

Informacje nt. miejsca przechowywania zabytków ruchomych (pola nr 111 – 112).

Dział 13.

Lokalizacja stanowiska archeologicznego na mapie w skali 1:10.000 (pola nr 113 – 118).

pole nr 113: nazwa układu kartograficznego [tj.: w układzie kartograficznym *U-1965* lub *U-42* lub *U-92B*];

pole nr 114-115: numer i godło arkusza mapy;

pole nr 116-117: współrzędne X (południkowa) i Y (równoleżnikowa)¹¹ – wyrażone trzycyfrowymi numerami najbliższych linii kilometrowych układu kartograficznego (od południa dla współrzędnej X i od zachodu dla współrzędnej Y) oraz – po kropce – dwucyfrową liczbą, wyrażoną w milimetrach, określającą odległość mierzonego punktu od wymienionych linii kilometrowych;

pole nr 118: Lokalizacja i zasięg stanowiska archeologicznego zaznaczane są **na mapie w skali 1:10.000**.

- W ewidencji stanowisk archeologicznych wykorzystuje się mapy skali 1:10.000 aktualnie obowiązującego **krajowego standardu** – tj. w układzie kartograficznym 1992B (1942) – a w przypadku braku map w ww. standardzie używa się również map w układzie kartograficznym 1965.

- Dla lokalizacji i zasięgu **stanowisk archeologicznych w miastach** (oraz w innych uzasadnionych przypadkach) wykorzystuje się mapy w skali 1:1.000 i 1:2.000.

- Lokalizacja i zasięg stanowiska archeologicznego jest zaznaczana na mapie przy wykorzystaniu **systemu określonych znaków graficznych**, uwzględniających stan wiedzy na temat lokalizacji i zasięgu stanowiska oraz jego wielkość według następującej klasyfikacji:

1. trójkąt równoramienny o boku 8 mm, bez wewnętrznego wypełnienia – oznacza stanowisko archeologiczne o nieznaney lub niepewnej lokalizacji; znak

ten jest zamieszczany:

1.1. przy nazwie miejscowości w obrębie której odkryto stanowisko – w przypadku jego nieznaney lokalizacji;

1.2. w miejscu przypuszczalnej lokalizacji – w przypadku lokalizacji niepewnej;

2. trójkąt równoramienny o boku 8 mm, wewnątrz wypełniony – oznacza stanowisko archeologiczne o pewnej lokalizacji, ale o nieokreślonym zasięgu;

3. punkt o średnicy 2 mm – oznacza znalezisko pojedyncze, ślad osadnictwa lub stanowisko archeologiczne o powierzchni około 1 ara;

4. okrąg o średnicy 3-8 mm, zakreskowany wewnątrz – oznacza stanowisko archeologiczne o powierzchni 0,02-0,5 ha;

---

¹¹ Współrzędne kartograficzne X, Y obliczane są odwrotnie niż współrzędne geometryczne (t.zn. kartograficzna współrzędna X = geometryczna współrzędna Y i odwrotnie).

5. strefa obwiedziona linią i zakreskowana wewnątrznie – której zasięg odpowiada rzeczywistemu zasięgowi stanowiska archeologicznego o powierzchni ponad 0,5 ha.

Obok wrysowanego na mapę znaku symbolizującego lokalizację i zasięg stanowiska archeologicznego umieszcza się **numer identyfikacyjny** krajowej ewidencji zabytków archeologicznych (tj. współrzędne *AZP*) – składający się z: numeru *obszaru AZP* oraz (po ukośniku) numeru stanowiska archeologicznego w obrębie *obszaru AZP*. Numer identyfikacyjny wpisywany jest czcionką wysokości 8 mm.

Dział 14.

Historia działań badawczych i konserwatorskich na stanowisku archeologicznym (pola nr 119 – 121).

Dział 15.

Zestawienie dokumentacji (pole nr 122).

Dział 16.

Zestawienie literatury (pole nr 123).

Dział 17.

Uwagi i dane dodatkowe (pole nr 124).

4. Sprawozdanie z badań AZP na obszarze...

Sprawozdanie z badań, opatrzone podpisem osoby kierującej badaniami nadanym obszarze, powinno zawierać podrozdziały ponumerowane i zatytułowane w następujący sposób:

1. Lokalizacja obszaru w systemie podziału administracyjnego.

Należy podać przynależność do województwa, powiatu (-ów), gmin wraz z wykazem miejscowości.

2. Położenie fizycznogeograficzne.

Podać położenie oraz opis głównych cech zbadanego obszaru w oparciu o: **J.Kondracki**, *Geografia regionalna Polski*, Warszawa 2000.

3. Kwerenda archiwalna.

Wymienić instytucje, których archiwa wykorzystano oraz literaturę na podstawie której ustalono listę stanowisk archiwalnych. Omówić problemy z identyfikacją stanowisk i ich lokalizacją.

Kwerendę danych archeologicznych powinna uzupełniać kwerenda historyczna dotycząca lokacji miast i – szczególnie – wsi.

Analizę powinien kończyć wykaz stanowisk archiwalnych, z podaniem numeracji (oryginalnej i skorygowanej jeśli zaszła taka potrzeba) oraz źródła.

4. Wyniki weryfikacji stanowisk archiwalnych.

Omówić efekty weryfikacji stanowisk archiwalnych, obecny stan ich zachowania oraz – ewentualnie - podać przyczyny negatywnej weryfikacji stanowisk.

5. Historia badań archeologicznych.

Niezależnie od wykazu stanowisk archiwalnych omówić wszystkie badania archeologiczne, które miały miejsce w granicach obszaru, podając ich zakres i najogólniejsze wyniki. Wskazać źródła na podstawie których opracowano te informacje.

6. Przebieg badań AZP.

Podać dokładną datę rozpoczęcia i zakończenia badań oraz skład ekipy, która prowadziła badania terenowe, ze wskazaniem osoby kierującej. Wymienić osoby, które wykonały opracowanie wyników badań, ze wskazaniem kto jest odpowiedzialny za: (1) opis stanowisk, (2) datowanie materiałów, (3) konsultacje i weryfikację opracowania. Podać **miejsce przechowywania materiałów i dokumentacji**.

7. Dostępność obszaru do badań AZP i warunki wykrywalności stanowisk.

Omówić dostępność obszaru do badań AZP przedstawiając strukturę zagospodarowania obszaru (najlepiej w % wraz z informacją o rozkładzie przestrzennym), na którą składają się powierzchnie: zabudowane, zalesione, zajęte pod uprawy (w tym sady, łąki, pola dostępne do badań i niedostępne).

Uwaga: analiza ta powinna mieć odzwierciedlenie w graficznym opracowaniu mapy obszaru, na której powinny być wprowadzone korekty zasięgów lasu oraz oznaczone (kreskowania ołówkiem – w przypadku zróżnicowania powinna być legenda włączona do tekstu sprawozdania) powierzchnie potencjalnie dostępne (według oznaczeń na mapie – w praktyce pola uprawne), których jednak nie można było zbadać ze względu na **obecność upraw (stałych** w tym wieloletnich – sady, użytki zielone; bądź **doraźnych**, tzn. występujących tylko w danym okresie badań – np. nie zebrane ziemniaki, buraki itp.), zabudowy itp.

Drugą grupą cech, stanowiących o warunkach wykrywalności stanowisk są **gleby** (z tej perspektywy najistotniejszy wydaje się podział na gleby zwięzłe i luźne), **kamienistość** (po wyeliminowaniu tej informacji z Karty, jest właściwe miejsce do charakterystyki tej właściwości obszaru), **warunki pogodowe** zarówno w czasie badań jak i przede wszystkim w okresie poprzedzającym badania (np.: wiosną informacja czy zima była śnieżna, deszczowa,

czy sucha) oraz **etap zaawansowania i rodzaj prac polowych** (np. wczesnowiosenne włótkowanie pól, badania bezpośrednio po orkach).

W podsumowaniu tej części należy wskazać wyraźnie partie obszaru, na których (1) nie można było przeprowadzić badań, (2) wyniki badań są wysoce niepewne. Należy też wskazać obszary, na których ograniczenia były doraźne i skuteczne badania będą możliwe w najbliższym czasie.

8. Wyniki badań.

Omówienie powinno zawierać tabelę prezentującą strukturę funkcjonalno-chronologicznego zróżnicowania zarejestrowanych stanowisk zgodnie z oznaczeniami przyjętymi na kartach ewidencyjnych (gdzie w kolumnach byłyby określenia funkcji stanowisk – faz zasiedlenia, a w wierszach określenia nazw kulturowych lub chronologicznych). Dalsza analiza powinna być komentarzem do tabeli dokonany z perspektywy ogólniejszej wiedzy o pradziejach regionu, z której można ocenić czy zarejestrowana struktura jest bliska spodziewanej, czy też są wyraźne luki, np. brak jakichś jednostek kulturowych, cmentarzysk itp. **Jest to dodatkowa płaszczyzna oceny reprezentatywności uzyskanych wyników.**

Analizę powinien kończyć **wykaz stanowisk o wybitnym znaczeniu naukowym i ekspozycyjnym** oraz **wykaz stanowisk silnie zagrożonych**, na których powinny być przeprowadzone odpowiednie działania konserwatorskie.

5. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze ...

Do opracowania powinny być załączone dwa spisy stanowisk zatytułowane następująco:

1. Spis stanowisk archeologicznych na obszarze ...

Spis ten powinien być uporządkowany **zgodnie z numeracją stanowisk na obszarze** i zawierać w kolejnych kolumnach:

1. Nr stan. na obszarze
2. Nazwę miejscowości
3. Nr stanowiska w miejscowości
4. Funkcję stanowiska w kolejnych fazach zasiedlenia (w opisie kolumny – funkcja)
5. Datowanie (kultura – faza; lub ogólniejsze w zależności od zapisu na karcie)

2. Alfabetyczny spis stanowisk na obszarze ....

Spis ten powinien być uporządkowany **zgodnie z porządkiem alfabetycznym nazw miejscowości na obszarze** i zawierać w kolejnych kolumnach:

1. Nazwę miejscowości
2. Nr stanowiska w miejscowości
3. Nr stan. na obszarze

Poniżej zamieszczono dwie wersje Karty Ewidencyjnej Stanowiska Archeologicznego: Pierwsza (niebieska) będąca wzorem wypełniania, stanowiąca załącznik do niniejszej instrukcji oraz druga (żółta) przeznaczona do wypełniania i wydruku.

A Z P		Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków * Archeologiczne Zdjęcie Polski * Krajowa Ewidencja Zabytków										A	T	X	N	W	P	L									
KARTA EWIDENCYJNA STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO																		1	2	3	4	5	6	7			
1 LOKALIZACJA				2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE								3 UTWÓR GEOLOGICZNY															
M.		8		JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA				21				luźny		56		zwięzły		57		torf.bagn.		58					
Nr stan. w miejscowości		9		STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)				22		TEREN NIEEKSPONOWANY				43		określenie specjalistyczne											
GMINA		10		DUŻE DOLINY				28		TEREN EKSPONOWANY				44		59											
POWIAT		11		w morzu		plaża	mierzeja	skarpa	wał wydym.		TEREN EKSPONOWANY				44		59										
WOJEWÓDZTWO		12		23		24	25	26	27		krawędzie, stoki wklęsłe i proste				45		4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU										
AZP nr obsz.		13		nr st.		14		29		30	31	32	33		sfaldowania i niewielkie cyple				46		niezabud.	60	śr.zabud.	61	zabudow.		62
Współrz. geogr.		N	15		E	16		dno doliny		stok doliny		krawędź doliny		cyple wybitne				47		pole orne	63	nieużytek		64	łąka		65
Nazwa lokalna		17		35		36		37		wały i garby				48		sad	66	park		67	las		68				
Nr działki geodez.		18		STREFA POZA DOLINAMI				38		wyniesienia o ekspozycji okrzężnej				49		torf	69	bagn		70	woda		71				
Identyfikator EGB		19		MAŁE DOLINY				34		TEREN OSŁONIĘTY				50		teren przemysłowy				72							
Właściciel terenu		20		39		40	41	42		podstawa stoku				51		określenie bliższe											
5		KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA																									
nr		funkcja				kultura				chronologia				opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych													
74		75				76				77				78													
6 OPIS OBSZARU STANOW.				7 ZAGROŻENIA				8 WNIOSKI KONSERWAT.				10 WYKONANIE KARTY				11 WERYFIK. KONSERW.											
obserw. utrudniona		79		bez przeszk.		80		95				niezbędna szczegółowa inwentaryzacja		96		data (dd,mm,rrrr)		103		akceptacja WKZ		107					
pole otwarte		81		pole zamknięte		82						niezbędne badania wykopaliskowe		97		autor karty				akceptacja OODA		108					
nasycenie znaleziskami:		równomierne		83		niezbędna interwencja administracyjna						98		104				data ostatn.weryf.				109					
jednocentryczne		84		wielocentryczne		85						9 AKTUALNA OCHRONA		określili chronologię				autor weryfikacji				110					
powierzchnia stanowiska:		-1 ar		-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha					>15ha		nr rejestru zabytków		99		105				12 ZBIORY i NR INWENT.					
-1 ar		-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha		data wpisu do rejestru		100		miejsce przechowywania				nr inwentarza											
86		87	88	89	90	91		park kulturowy		101				111				112									
gestość występowania znalezisk:		mała		92		średnia		93	duża		94		plan zagospodarowania przestrzennego				sprawdził-konsultant AZP										
mała		92		średnia		93	duża		94		102				106												

A Z P		Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków * Archeologiczne Zdjęcie Polski * Krajowa Ewidencja Zabytków						A	T	X	N	W	P	L	
KARTA EWIDENCYJNA STANOWISKA ARCHEOLOGICZNEGO															
1 LOKALIZACJA				2 POŁOŻENIE FIZYCZNOGEOGRAFICZNE						3 UTWÓR GEOLOGICZNY					
M.				JEDNOSTKA FIZYCZNOGEOGRAFICZNA						luźny		zwięzły		torf.-bagn.	
Nr stan. w miejscowości				STREFA NADMORSKA (NADZALEWOWA)			TEREN NIEEKSPONOWANY			określenie specjalistyczne					
GMINA				DUŻE DOLINY			TEREN EKSPONOWANY			4 DOSTĘPNOŚĆ TERENU					
POWIAT				w wodzie		terasa denna	terasa nadzalewowa	terasy wyższe	brzeg wysoczyzny	sfaldowania i niewielkie cyple		niezabud.	śr.zabud.	zabudow.	
WOJEWÓDZTWO				MAŁE DOLINY			TEREN OSŁONIĘTY			cyple wybitne		pole orne	nieużytek	łąka	
AZP nr obsz.		nr st.		dno doliny			stok doliny	krawędź doliny		wały i garby		sad	park	las	
Wspólrz. geogr. N		E		równina			obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty	wyniesienia o ekspozycji okrzężnej		torf	bagno	woda	
Nazwa lokalna				STREFA POZA DOLINAMI			TEREN OSŁONIĘTY			podstawa stoku		teren przemysłowy			
Nr działki geodez.				równina			obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty	doliny denud., niecki, jary, parowy		określenie bliższe			
Identyfikator EGB				równina			obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty	kotlinki, zagłębienia bezodpływowe					
Właściciel terenu				równina			obsz. falisty	obsz. pagórk.	obsz. górzysty	jaskinie, schroniska skalne					
FORMA SZCZEGÓLNA															
5 KLASYFIKACJA FUNKCJONALNO-KULTUROWO-CHRONOLOGICZNA STANOWISKA															
nr	funkcja			kultura			chronologia			opis materiałów, obiektów, warstw oraz form terenowych					
6 OPIS OBSZARU STANOW.				7 ZAGROŻENIA				8 WNIOSKI KONSERWAT.			10 WYKONANIE KARTY		11 WERYFIK. KONSERW.		
obserw. utrudniona		bez przeszk.						niezbędna szczegółowa inwentaryzacja			data (dd,mm,rrrr)		akceptacja WKZ		
pole otwarte		pole zamknięte						niezbędne badania wykopaliskowe			autor karty		akceptacja OODA		
nasycenie znaleziskami:		równomierne						niezbędna interwencja administracyjna					data ostatn.weryf.		
jednocentryczne		wielocentryczne						9 AKTUALNA OCHRONA			określili chronologię		autor weryfikacji		
powierzchnia stanowiska:								nr rejestru zabytków					12 ZBIORY i NR INWENT.		
-1 ar	-0,5 ha	-1ha	-5ha	-15ha	>15ha		data wpisu do rejestru					miejsce przechowywania	nr inwentarza		
gęstość występowania znalezisk:								park kulturowy							
mała		średnia		duża						plan zagospodarowania przestrzennego			sprawdził-konsultant AZP		

13	MAPA W SKALI 1:10.000 – UKŁAD WSPÓLRZĘDNYCH KARTOGRAF.	15	DOKUMENTACJA	16	LITERATURA	17	INNE DANE
godło arkusza (nr i nazwa)		X	Y				
14	HISTORIA BADAŃ STANOWISKA (rok/ rodzaj badań/ autor i instytucja)						